

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019). Спеціальність – 281. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 1.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.1.24>

УДК 351

*В. О. Лабазюк,
аспірант кафедри євроінтеграційної політики,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-2075-3263>*

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ДОСВІД КРАЇН ЄС У ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННІ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

*V. Labazyuk,
Postgraduate student of the Department of European Integration Policy,
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

EUROPEAN INTEGRATION OF UKRAINE: EXPERIENCE OF EU COUNTRIES IN DECENTRALIZATION AND LOCAL GOVERNANCE

У статті здійснено системний аналіз концепції державного управління як соціального явища, що має ключове значення для євроінтеграції українського суспільства. Дослідження зосереджено на основних аспектах функціонування публічної сфери, яка інтегрує економічні, соціальні та політичні компоненти.

У публікації висвітлено систему органів державного управління, включно з місцевим самоврядуванням, які є важливими елементами прийняття та реалізації управлінських рішень. Проаналізовано механізми прийняття адміністративних рішень, значення цінностей публічного управління та методології «дерева цілей» у стратегічному плануванні. У статті розкрито правові й організаційні засади діяльності органів виконавчої влади та місцевого

самоврядування, що забезпечують баланс між центральними та місцевими рівнями управління.

У статті детально проаналізовано досвід Європейського Союзу в сфері державного управління, зокрема в контексті розвитку місцевого самоврядування, забезпечення прозорості адміністративних процедур і впровадження цифрових технологій. Розглянуто вплив європейських стандартів на реформування публічного управління в Україні, зокрема в аспектах децентралізації, боротьби з корупцією та підвищення якості адміністративних послуг. Зазначено роль інституційної підтримки ЄС у реалізації ключових реформ.

Дослідження також охоплює питання ефективності та результативності державного управління як ключових критеріїв оцінювання діяльності публічних органів. Проаналізовано взаємозв'язок між управлінськими методами, інноваціями та досягненням цілей сталого розвитку. Акцентовано увагу на використанні сучасних технологій і методів у публічному управлінні.

Узагальнюючи, стаття підкреслює необхідність узгодження внутрішніх реформ із сучасними вимогами публічного управління, орієнтованими на європейські стандарти й найкращі практики. Зроблено висновок, що ефективна система державного управління є основою соціально-економічного розвитку, стабільності та демократизації суспільства.

The article examines the concept of public administration as a systemic social phenomenon and its significance in modern society. It explores the foundational aspects of the public sphere, which integrates economic, social, and political dimensions, emphasizing the role of civil society as a key actor in governance processes. The article also focuses on the structure of public administration bodies, including local self-government institutions, which play a critical role in decision-making and implementation processes. A distinct emphasis is placed on anti-corruption measures as a crucial component of public administration.

The article explores the experience of the European Union in the field of public administration, particularly regarding decentralization, enhancing the transparency of administrative procedures, and implementing modern technologies. The analysis shows how European governance standards influence the reform of Ukraine's public administration system. Specifically, it examines the institutional support provided by

the EU to implement essential reforms, including decentralization, anti-corruption efforts, and the improvement of service delivery quality.

Additionally, the study addresses the criteria of effectiveness and efficiency in public administration, which are pivotal for evaluating the performance of public institutions. The interconnection between administrative methods and the achievement of sustainable development goals is examined, with particular attention to the integration of contemporary technologies and innovations in public administration practices.

The publication delves into the challenges and opportunities associated with reforming public administration in Ukraine. It highlights the need for harmonizing domestic reforms with European standards to foster resilience, economic development, and democratic governance. The EU's experience in creating transparent and citizen-oriented governance systems is presented as a valuable model for Ukraine's ongoing transformations.

The discussion extends to the role of local self-government in strengthening democratic foundations and ensuring effective public service delivery. The article analyzes examples from EU countries, demonstrating how decentralization and local governance reforms contribute to improved public administration outcomes. It further examines the integration of innovative approaches, such as e-governance and participatory decision-making, which enhance civic engagement and government accountability.

In summary, the article underscores the necessity of modernizing Ukraine's public administration system by adopting international best practices, particularly those derived from the European Union. The findings reinforce the idea that aligning domestic reforms with European standards and practices is essential for fostering sustainable growth and enhancing public trust in governance.

Ключові слова: *публічне управління, децентралізація, антикорупційні заходи, стандарти Європейського Союзу, місцеве самоврядування, принципи місцевого самоврядування, європейська інтеграція*

Keywords: *public administration, decentralization, anti-corruption measures, European Union standards, local government, principles of local government, European integration*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Україна як держава, що прагне до сталого розвитку та зміцнення демократичних інституцій, активно працює над удосконаленням системи публічного управління та її узгодженням із європейськими стандартами. Основним завданням є формування ефективної моделі державного управління, яка відповідає сучасним викликам і потребам суспільства. Зокрема, забезпечення прозорості, підзвітності та ефективності управлінських процесів є ключовими умовами для побудови довіри громадян до державних інституцій.

Науковий і практичний інтерес до цієї теми зумовлений актуальністю реформ публічного управління, які спрямовані на забезпечення інтеграції України до європейського політико-правового простору. У цьому контексті особливо важливим є вивчення кращих практик Європейського Союзу в галузі децентралізації, антикорупційної діяльності та цифровізації публічного управління. Реалізація цих реформ дозволяє не лише оптимізувати управлінські процеси, але й посилити здатність держави ефективно реагувати на виклики, пов'язані з війною та посткризовим відновленням.

Таким чином, дослідження теоретичних засад публічного управління, аналіз його ключових компонентів і механізмів, а також визначення практичних кроків для підвищення ефективності державного управління в Україні є внеском у вирішення стратегічних завдань розвитку держави та її інтеграції до європейської спільноти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові дослідження висвітлюють питання розвитку місцевого самоврядування та децентралізації в контексті європейських стандартів і практик. Значну увагу приділено аналізу моделей децентралізованого управління, розподілу повноважень, форм територіальної організації влади, а також механізмів взаємодії та контролю між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування в країнах Європи. Такі аспекти розкриті у працях вітчизняних дослідників, зокрема С. Глизнера, В. Гробої, М. Зайцевої, А. Касич, Ю. Курілова, О. Лазора, Я. Мельника, А.

Петрушка, Г. Татаренка, А. Чиркіна та ін. Особлива увага приділяється імплементації положень Європейської хартії місцевого самоврядування в Україні. Науковці, такі як: О. Батанов, О. Петришин, І. Бутко, Р. Денчук, В. Кравченко, П. Любченко, В. Борденюк, аналізують конституційно-правові механізми, необхідні для реалізації цих стандартів.

Уваги також заслуговують дослідження розвитку системи місцевого самоврядування в країнах-членах ЄС. Такі автори, як В. Величко, Л. Прокопенко, Г. Тараненко, аналізують можливості запозичення європейського досвіду для України. Дослідження взаємовпливів децентралізації та євроінтеграції представлені в працях В. Андріяша, А. Гнатовської, М. Горбатюка, В. Гришка та інших.

Попри значний доробок, подальші дослідження залишаються актуальними, зокрема щодо впровадження європейських інструментів місцевого розвитку та механізмів їх адаптації до українських реалій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в аналізі європейського досвіду організації місцевого самоврядування та його адаптації до умов України в контексті євроінтеграційних процесів. Стаття спрямована на визначення ключових аспектів гармонізації законодавства, запозичення успішних моделей управління та впровадження принципів ефективного місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція України до Європейського Союзу є не лише стратегічним зовнішньополітичним пріоритетом, а й потенційною основою для забезпечення вищого рівня дотримання прав людини, розширення спектру державних послуг та вдосконалення державного управління. Ці перспективи підтверджуються досвідом держав-членів ЄС, які досягли значного економічного та соціального прогресу, а також підвищили інституційну спроможність завдяки своєму членству. Проте шлях до євроінтеграції – це тривалий і складний процес, який вимагає від України активних зусиль в статусі країни-кандидата. Громадськість часто розглядає членство в ЄС як суто політичне рішення, яке залежить від

доброї волі держав-членів. Однак, окрім політичної складової, цей процес включає впровадження чітких процедур, правил та вказівок, закріплених у правових нормах ЄС. Зокрема, Копенгагенські критерії, сформульовані в 1993 році, визначають демократичні стандарти, принципи ринкової економіки та здатність держави виконувати свої зобов'язання перед Союзом. Ці критерії є основою для імплементації 35 розділів *Acquis Communautaire* – правових норм і нормативних актів, які охоплюють усі сфери державного управління та економіки.

Сьогодні в Україні проводиться масштабна інтроспекція національного законодавства з метою його гармонізації з *Acquis Communautaire*. Необхідність адаптації близько 29 000 законодавчих актів ЄС є значним викликом для державних установ. У цій роботі беруть участь міністерства, судові органи, регулятори та представники державного сектору, які забезпечують незалежну експертизу та нагляд [14].

Виконання рекомендацій ЄС і отримання статусу кандидата – лише перший крок. Наступною фазою стане переговорний процес, у якому Україна звітуватиме про свої досягнення та готовність імплементувати стандарти ЄС. Успіх цього етапу залежатиме від ефективності координації органів державної влади, чіткої організації робочих процесів та розробки оптимальної моделі управління євроінтеграційними процесами. Наразі тривають дискусії щодо вибору найбільш ефективної моделі з урахуванням досвіду інших держав.

У цій статті ми розглянемо досвід окремих країн європейської системи, виходячи з періодів становлення та розширення Європейського Союзу. Тому першу фазу можна описати як період 1950-1958 років. Серед країн-засновниць тут цікавий досвід функціонування системи місцевого самоврядування у Франції та Німеччині.

Досвід адміністративно-територіального устрою Франції свідчить про еволюцію системи державного управління через баланс між централізацією та децентралізацією. Адаптації моделі до потреб сучасного суспільства сприяла складна п'ятирівнева структура адміністративних одиниць із визначенням

ключової ролі муніципалітетів, департаментів і регіонів, а також впровадження механізмів взаємодії між територіальними одиницями [6, с. 57-59]. Для України цей досвід може бути цінним у контексті розвитку інструментів міжмуніципального співробітництва та забезпечення ефективного управління на місцевому рівні.

Досвід Німеччини можна охарактеризувати як поліцентричну систему адміністративно-територіального устрою, яка поєднує в собі єдність і децентралізовану автономію [6, с. 60-62]. Система місцевого самоврядування в Німеччині є прикладом взаємодії субсидіарності та функціональної автономії, що забезпечує баланс між централізованим і децентралізованим механізмами управління.

Наступний етап розширення ЄС відбувся в 1973 р. з приєднанням Великої Британії, Данії та Ірландії до Європейського економічного співтовариства. У рамках нашої статті ми виділимо Велику Британію, чий досвід становлення парламентської монархії та розвитку місцевого самоврядування, незважаючи на вихід з ЄС у 2020 році, може бути корисним для України кількома способами. Історичний процес трансформації традиційної монархії в парламентську у Великобританії показав, як поступове обмеження влади монарха і передача центральних повноважень парламенту та уряду забезпечували баланс між традиціями та демократичними принципами [17]. Ми можемо використати цей досвід для покращення роботи органів державної влади та підвищення підзвітності уряду парламенту. Для України може бути корисним досвід Великої Британії щодо розробки механізмів делегування повноважень, забезпечення прозорості діяльності місцевої влади та запровадження інституту омбудсмена для контролю за чесністю та ефективністю її роботи. Особливо важливим є підхід до фінансового контролю та перевірки органів місцевого самоврядування, що сприяє раціональному використанню ресурсів. Україна може адаптувати ці інструменти для покращення управління бюджетом на місцевому рівні.

Друге розширення нової організаційної форми європейських держав ознаменувалося приєднанням Греції в 1981 р. Стосовно досвіду цієї країни слід

зазначити, що Конституція визначає принцип децентралізації влади, а адміністративний поділ країни враховує геоекономічні, соціальні та комунікаційні фактори [4]. Важливу роль у здійсненні реформ відіграла політика Європейського Союзу, зокрема фінансова підтримка Фонду згуртованості, яка сприяла покращенню інфраструктури та регіональному розвитку. Досвід Греції свідчить про успішну інтеграцію децентралізації з урахуванням як внутрішніх потреб держави, так і зовнішніх вимог ЄС, що є прикладом ефективного балансу національних і міжнародних інтересів.

Третє розширення (1986) ми розглянемо на досвіді Іспанії. Місцеве самоврядування тут є яскравим прикладом іберійської моделі державного управління, яка поєднує автономію місцевих громад із значною державною підтримкою [5]. Іспанська модель місцевого самоврядування відрізняється від української зокрема вищим ступенем регіональної автономії та активною державною підтримкою.

Четверте розширення ЄС відбулося в 1995 році. Однією з країн, яка нас зацікавила, була Швеція. Особливістю шведської системи є чіткий розподіл повноважень між муніципалітетами та регіонами, а також стабільна нормативна база, що забезпечує ефективне функціонування місцевого самоврядування [16]. Шведський досвід європейської інтеграції також важливий, оскільки він зосереджений на демократії, ефективності та відданості принципам Європейської хартії місцевого самоврядування. Це може слугувати прикладом для України побудови сталої системи місцевого самоврядування, яка сприятиме зміцненню демократії та ефективного управління.

П'яте розширення ЄС – приєднання 10 країн зі східного європейського крила в 2004 році. Польща є прикладом успішної реформи місцевого самоврядування, яка стала одним із ключових етапів її інтеграції до Європейського Союзу. Проведена адміністративна реформа заклала основу для децентралізації державного управління та створила ефективну трирівневу структуру територіального поділу: воєводство, повіт і гміна [12]. Особливу увагу було приділено адаптації публічної фінансової системи, запровадженню

незалежних бюджетів для кожного рівня самоврядування та чіткому розподілу повноважень. Досвід Польщі показує, що децентралізація є ефективним інструментом підвищення керованості держави, створення громадянського суспільства та підготовки до інтеграції в європейський правовий та адміністративний простір.

Загалом, досвід місцевого самоврядування в країнах Європейського Союзу свідчить про важливість балансу між централізацією та децентралізацією, адаптивність адміністративних систем до соціально-економічних викликів та важливість міжрегіонального співробітництва. Цей багаторічний практичний досвід, закріплений у правових та інституційних реформах, став основою для формування загальноєвропейських принципів діяльності місцевої та регіональної влади.

Найбільш повно ці принципи викладені в Європейській хартії місцевого самоврядування, ключовому документі Ради Європи. Хартія слугує механізмом забезпечення дотримання прав громад на самоврядування та участь у прийнятті рішень, що впливають на їхній розвиток. Європейська хартія місцевого самоврядування встановлює принципи, які стали основою для розвитку децентралізації та місцевого самоврядування в Україні, особливо в умовах російсько-української війни та з набуттям статусу кандидата на членство в Європейському Союзі [8].

Реформуючи систему місцевого самоврядування, Україна врахувала положення Хартії щодо поділу влади, фінансової самостійності муніципалітетів та їх відповідальності перед місцевим населенням. Досвід європейських країн, зокрема Польщі, Німеччини та Франції, показує, що успішна децентралізація можлива лише за умови чіткого розмежування функцій між різними рівнями влади та забезпечення громад реальними ресурсами для виконання цих функцій.

Особливу увагу Україна приділяла фінансовій автономії місцевої влади. На основі досвіду європейських країн було запроваджено бюджетну децентралізацію, яка дозволила об'єднаним територіальним громадам на добровільному етапі реформи отримати більше ресурсів для розвитку та надання

ключових послуг. У таких країнах, як Швеція та Норвегія, муніципалітети відіграють ключову роль у розподілі коштів, забезпеченні прозорості та ефективності витрачання. В Україні цей досвід став особливо цінним у воєнний час, коли громади виділяють кошти на підтримку армії, відновлення інфраструктури та допомогу вимушеним переселенцям.

Ще одним важливим аспектом європейського досвіду є механізми співпраці громад та їх участь у міжнародних об'єднаннях. Українські громади активно використовують цей інструмент, особливо у співпраці з європейськими партнерами в рамках транскордонних ініціатив. Приклади співпраці польських гмін і німецьких земель з українськими громадами свідчать про ефективність таких підходів. Це не тільки сприяє залученню гуманітарної, технічної та фінансової допомоги, а й посилює інтеграцію України в європейський простір.

Досвід Європейського Союзу також свідчить про важливість залучення громадян до прийняття рішень на місцевому рівні. У країнах Скандинавії та Бенілюксу діє система, яка заохочує активну участь громадян у формуванні місцевих бюджетів та стратегій розвитку. Україна поступово впроваджує ці практики, забезпечуючи відкритість управління та підвищення довіри до влади. Враховуючи європейський досвід, закріплений у Хартії, Україна має унікальну можливість продемонструвати ефективність місцевого самоврядування як інструменту стабільності та розвитку.

Таблиця 1 дає можливість продемонструвати, як європейські країни застосовують основні принципи місцевого самоврядування, надаючи Україні цінні приклади для впровадження цих практик.

Таблиця 1. Принципи місцевого самоврядування, їхній вплив на реформування в Україні та досвід європейських країн

Принцип	Зміст	Досвід європейських країн	Застосування в Україні
Субсидіарність	Там, де це можливо, завдання виконуються на найнижчому рівні влади, залишаючи центральному уряду лише ті проблеми, які неможливо вирішити на місцевому рівні	У Франції більшість рішень приймаються на рівні комун; у Німеччині — на муніципальному рівні, що забезпечує близькість влади до громадян	Створення ефективної системи розподілу повноважень між центральною та місцевою владою, самостійність громад
Повсюдність	Муніципалітети мають право на самоврядування в межах своєї території без обмежень	У Польщі кожна гміна має право на самоврядування, незалежно від розміру та ресурсу, що забезпечує рівномірний розвиток територій	Визнання права всіх громад на самоврядування та врегулювання питань місцевого значення
Децентралізація	Передача повноважень від центральних органів до органів місцевого самоврядування з відповідними ресурсами	У Швеції місцева влада має значні повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я та соціальних послуг, а також фінансову автономію	Проведення адміністративно-територіальної реформи, перерозподіл фінансових ресурсів
Верховенство права	Передача повноважень від центральних органів до органів місцевого самоврядування з відповідними ресурсами	У Нідерландах контроль за дотриманням законів органами місцевої влади здійснюється незалежними омбудсменами, що гарантує прозорість і законність	Моніторинг та звітність органів місцевого самоврядування, дотримання законності у рішеннях
Людиноцентризм та участь громадян	Забезпечення прозорості, законності та підзвітності діяльності органів місцевого самоврядування шляхом приведення системи місцевого самоврядування у відповідність до потреб громадян і захисту їхніх прав	В Естонії широко впроваджено електронне електронне врядування, що забезпечує участь громадян у прийнятті рішень через електронні платформи	Розвиток інститутів громадянського суспільства, залучення громадян до прийняття рішень через консультації та громадські слухання

Принцип	Зміст	Досвід європейських країн	Застосування в Україні
Автономія місцевого самоврядування	Забезпечення свободи прийняття рішень органами місцевого самоврядування відповідно до закону	У Данії муніципалітети мають повну свободу у розпорядженні місцевими податками та використанні ресурсів на місцеві потреби	Зміцнення правового статусу місцевого самоврядування, фінансова незалежність громад
Європейські стандарти демократії	Реалізація демократичних норм і принципів, закріплених у Європейській хартії місцевого самоврядування	У Фінляндії реалізується принцип прозорості через доступ громадян до інформації про діяльність органів самоврядування через відкриті дані та звіти	Інтеграція європейських принципів у національне законодавство, активізація громадянського суспільства
Прозорість та підзвітність	Забезпечення відкритості та підзвітності місцевої влади	У Норвегії місцева влада регулярно звітує перед громадськістю через відкриті засідання та оприлюднення фінансових звітів	Електронне врядування, публічні звіти органів місцевого самоврядування, доступ до інформації
Ефективність та сталий розвиток	Узгодження діяльності органів місцевого самоврядування з довгостроковим розвитком громад з урахуванням екологічних, економічних та соціальних аспектів	У Німеччині активно впроваджуються програми енергозбереження та розвиток інфраструктури на рівні громад, що підтримує їхній сталий розвиток	Розробка стратегій розвитку громад, впровадження інноваційних підходів, залучення інвестицій для модернізації інфраструктури

Джерело: сформовано на основі [3]

Інтегруючи європейські підходи, Україна поступово запроваджує ці принципи та відкриває нові можливості впливу громадськості на процеси управління. Ці процеси ґрунтуються на принципах Європейської хартії місцевого самоврядування, яка не лише відображає накопичений європейський досвід, але й є інструментом забезпечення ефективного самоврядування. Місцеве самоврядування відіграє ключову роль у цьому процесі, оскільки більшість політики ЄС реалізується на місцевому та регіональному рівнях. Участь органів місцевого самоврядування в євроінтеграційних процесах та їх здатність

працювати з європейськими інструментами та стандартами значною мірою визначатиме успіх України на шляху до членства в ЄС [7].

Досвід країн-членів ЄС показує, що співпраця між муніципалітетами та регіонами стає важливим аспектом впровадження європейських стандартів. Це передбачає обмін досвідом, формування партнерства та спільну реалізацію ініціатив, спрямованих на наближення якості життя до рівня країн Європейського Союзу. Звіт Європейської Комісії про Україну за 2024 рік, який висвітлює успіхи та виклики на шляху до європейської інтеграції, ще більше підкреслює важливість регіональної політики. Цей документ є не лише оцінкою прогресу, а й дорожньою картою реформ, зокрема у сфері державного управління. Успіх таких реформ залежить від здатності місцевої та регіональної влади розробляти ефективну політику, відповідати європейським вимогам та залучати інвестиції для відновлення та сталого розвитку [9].

Регіональна політика ЄС є важливим інструментом згуртованості, спрямованим на зменшення регіональної нерівності та досягнення інклюзивного економічного зростання. Адаптувавши ці підходи, Україна має шанс використати їх для модернізації системи місцевого самоврядування, забезпечення прозорості врядування та підвищення довіри до влади.

Регіональна політика є основним інструментом ЄС для зменшення регіональної нерівності та інвестування в стале та інклюзивне соціально-економічне зростання [1]. Реалізація відбувається через «спільне управління» між Комісією та державами-членами ЄС. Реалізація програм політики згуртованості вимагає належного адміністративного потенціалу на рівні програм і проєктів, створення ефективних систем фінансового управління та контролю, а також імплементації інших елементів законодавства ЄС, таких як екологічні вимоги чи законодавство про державні закупівлі.

Основні аспекти реалізації регіональної політики та координації структурних інструментів у контексті євроінтеграційних процесів ми представили в таблиці 2.

Таблиця 2. Основні аспекти реалізації регіональної політики та координації структурних інструментів у контексті євроінтеграційних процесів

Сфера	Основні аспекти
Регіональна політика ЄС	Основний інструмент зменшення регіональних диспропорцій та інвестування у стале соціально-економічне зростання. Вимагає адміністративної спроможності, ефективного фінансового управління та дотримання законодавства ЄС (екологічного та публічних закупівель)
Національна стратегія розвитку	Оновлена Державна стратегія регіонального розвитку потребує практичної реалізації з належними ресурсами. Закон про основи державної регіональної політики частково не впроваджено. Необхідно спростити планувальні документи та інтегрувати їх із просторовим і бюджетним плануванням
Інтеграція з ЄС	Потенціал зв'язків із європейськими об'єднаннями територіальної співпраці використовується недостатньо. Інструменти, як-от програми Interreg, сприяють багаторівневному управлінню
Інституційна спроможність	Необхідно посилити Міністерство розвитку громад та територій, завершити створення Агентства відновлення (SARDI), забезпечити прозоре управління інвестиціями та реформувати адміністративні структури
Фінансування та прозорість	Розподіл фінансування має базуватися на прозорій методології з участю субнаціональних органів влади. Потрібно посилити громадський нагляд за публічними закупівлями та створити ефективні системи моніторингу, як-от DREAM
Адміністративна спроможність	Рекомендовано активувати міжвідомчу координаційну комісію, залучити регіональні та місцеві зацікавлені сторони. Проблема високої плинності кадрів через війну залишається актуальною
Програмування та управління	Ukraine Facility має підтримувати відновлення та модернізацію місцевого самоврядування на засадах субсидіарності, ефективності та підзвітності. Розподіл бюджету повинен враховувати місцеві стратегії та забезпечувати надійну систему звітності
Участь у програмах ЄС	Україна активно використовує програми Interreg і Стратегію для Дунайського регіону задля набуття досвіду в реалізації політики згуртованості. Субнаціональні органи управління беруть участь у ініціативах обміну досвідом із ЄС
Законодавчі ініціативи	Прийнято зміни до законів для вдосконалення міжтериторіальної та транскордонної співпраці, уточнено нормативну базу для місцевого самоврядування

Джерело: сформовано на основі [1]

Розвиток регіональної політики в Україні свідчить про поступову інтеграцію європейських стандартів і практик, але все ще залишається ряд проблем, які потребують вирішення. Ефективна реалізація оновленої державної стратегії регіонального розвитку, вдосконалення законодавства та запровадження прозорих механізмів фінансування є ключовими завданнями зміцнення багаторівневого управління. Забезпечення участі субнаціональних

органів влади у процесах планування та контролю, підвищення адміністративної спроможності, а також інтеграція України до програм співпраці Interreg та політики згуртованості ЄС сприятимуть сталому розвитку територій та підвищенню ефективності державного управління.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Європейська інтеграція України є стратегічним рішенням, яке потребує комплексного підходу з урахуванням досвіду країн-членів ЄС. Аналіз розвитку державного управління у Франції, Німеччині, Великобританії та Греції висвітлює важливі підходи до балансу між централізацією та децентралізацією, які можуть стати основою для адаптації української моделі управління. Реформи місцевого самоврядування, розвиток інституційної спроможності та дотримання принципів прозорості та ефективності є невід’ємними етапами цього процесу.

Для України євроінтеграція означає не лише адаптацію законодавства до стандартів ЄС, а й запровадження демократичних принципів, удосконалення системи державного управління та забезпечення сталого розвитку. Вивчення міжнародного досвіду дає змогу розробити унікальну модель, яка відповідає як європейським стандартам, так і специфічним потребам українського суспільства. Успішне виконання цих завдань відкриє нові горизонти економічного, соціального та політичного прогресу країни.

Подальші дослідження в цьому напрямку можуть бути зосереджені на вивченні досвіду країн, які нещодавно приєдналися до Європейського Союзу, та аналізі їхніх шляхів адаптації до стандартів ЄС. В підсумку ці дослідження сприятимуть формалізації багаторівневої системи влади в Україні та чіткий розподіл повноважень на всіх рівнях влади. Особливу увагу слід приділити зміцненню фінансової автономії муніципалітетів, уточнення ролі районів і областей, а також зміцнення спроможності цих субрегіональних рівнів для забезпечення сталого розвитку, відбудови країни та впровадження європейських стандартів. Слід звернути увагу на інтеграцію принципів багаторівневого управління в процес євроінтеграції, зокрема на роль місцевої влади у відбудові України та залучення громадянського суспільства до відповідних консультацій.

Дослідження також може включати аналіз передового досвіду інших країн, які запровадили багаторівневі системи управління, та визначення шляхів адаптації цих моделей до українських реалій.

Література

1. Ukraine Report 2024. *European Commission*. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/ukraine-report-2024_en (дата звернення: 10.01.2025).
2. Ахипенко І. Зарубіжний досвід формування й реалізації регіональної економічної політики. *Public Administration*. 2019. № 2. С. 32-41.
3. Батанов О. Принципи муніципального права як галузі права: дискусійні питання теорії. *Український часопис конституційного права*. 2024. № 31 (2). С. 3-23. URL: <https://doi.org/10.30970/jcl.2.2024.1> (дата звернення: 10.01.2025).
4. Булик М. Діяльність органів місцевого самоврядування Греції в умовах європеїзації. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. 2010. № 21. С. 297-307.
5. Грובהва В. П. Місцеве самоврядування Іспанії: особливості та засади функціонування. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право*. 2014. № 2. С. 70-77.
6. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін. Київ: Центр політико-правових реформ. 2012. 212 с.
7. Європейська інтеграція громад. *Портал «Децентралізація»*. URL: <https://decentralization.gov.ua/european> (дата звернення: 10.01.2025).
8. Європейська Хартія місцевого самоврядування. Страсбург, 15 жовтня 1985 року. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036 (дата звернення: 10.01.2025).
9. Звіт ЄК 2024: якщо виконати все, це тільки посилить нашу державу. *Портал «Децентралізація»*. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/18875> (дата звернення: 10.01.2025).

10. Капітан О., Нестеренко А. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток соціальної сфери України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2021. № 29. С. 260-266.
11. Карташов Є.Г та ін. Державне та регіональне управління: підручник/ за заг. ред. Є.Г. Карташова. Київ, 2019. 223 с.
12. Королевська А.В. Польська система місцевого самоврядування. *Політикус*. 2016. № 3. С. 56-59.
13. Кудінов О. Особливості формування регіональної економічної політики в умовах євроінтеграції. *Економіка і регіон*. 2024. № 2 (93). С. 36-44. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.2\(93\).3384](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.2(93).3384) (дата звернення: 10.01.2025).
14. Любарець А. Євроінтеграція: інституційний і кадровий вимір. *Мережа захисту національних інтересів «АНТС»*. URL: <https://ants.org.ua/yevrointegracziya-instituczijnij-i-kadrovij-vimir> (дата звернення: 10.01.2025).
15. Мельнишин Л.В. Регіональна політика стосовно сталого розвитку України в контексті європейської інтеграції. Державне управління та місцеве самоврядування. 2020. № 2 (45). С. 118-126.
16. Чиркін А.С., Желнін В.Є., Огла М.В. Особливості організації місцевого самоврядування Швеції: досвід для України. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/13> (дата звернення: 10.01.2025).
17. Шпак Ю. Досвід реформування місцевого самоврядування у Великобританії. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2014. № 10-1 (1). С. 82-84.

References

1. European Commission (2024), “Ukraine Report”, available at: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/ukraine-report-2024_en (Accessed 10.01.2025).

2. Akhymenko, I. (2019), "Foreign experience in the formation and implementation of regional economic policy", *Public Administration*, vol. 2, pp. 32-41.
3. Batanov, O. (2024), "The principles of municipal law as a branch of law: debatable issues of theory", *Ukrains'kyj chasopys konstytutsijnoho prava*, vol. 31 (2). C. 3-23. <https://doi.org/10.30970/jcl.2.2024.1>.
4. Bulyk, M. (2010), "Activities of local governments in Greece in the context of Europeanization", *Suchasna ukrains'ka polityka. Polityky i politolohy pro nei*, vol. 21, pp. 297-307.
5. Hrobova, V.P. (2014), "Local government in Spain: features and principles of functioning", *Naukovyj visnyk Akademii munitsypal'noho upravlinnia. Seriiia : Pravo*, vol. 2, pp. 70-77.
6. Boryslavs'ka, O.M. Zaverukha, I.B. and Shkolyk, A.M. (2012), *Detsentralizatsiia publichnoi vlady: dosvid ievropejs'kykh krain ta perspektyvy Ukrainy [Decentralization of public power: experience of European countries and prospects of Ukraine]*, *Tsentr polityko-pravovykh reform*, Kyiv, Ukraine.
7. Detsentralizatsiia (2024), "European integration at local level", available at: <https://decentralization.gov.ua/european> (Accessed 10.01.2025).
8. Verkhovna Rada of Ukraine (1985), "European charter of local self-government", available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036 (Accessed 10.01.2025).
9. Detsentralizatsiia (2024), "EC Report 2024: if everything is done, it will only strengthen our state", available at: <https://decentralization.gov.ua/news/18875> (Accessed 10.01.2025).
10. Kapitan, O. and Nesterenko, A. (2021), "The impact of European integration processes on the development of the social sphere of Ukraine", *Naukovi zapysky L'vivs'koho universytetu biznesu ta prava*, vol. 29, pp. 260-266.
11. Kartashov, Ye.H (2019), *Derzhavne ta rehional'ne upravlinnia [State and regional management]*, Kyiv, Ukraine.

12. Korolevs'ka, A.V. (2016), "The Polish system of local government", Politykus, vol. 3, pp. 56-59.

13. Kudinov, O. (2024), "Features of the regional economic policy formation in the conditions of European integration", Ekonomika i rehion, vol. 2 (93), pp. 36-44. [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.2\(93\).3384](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.2(93).3384).

14. Liubarets', A. (2023), "European integration: institutional and personnel dimensions", available at: <https://ants.org.ua/yevrointegracziya-instituczijnij-i-kadrovij-vimir> (Accessed 10.01.2025).

15. Mel'nyshyn, L.V. (2020), "Regional policy for the sustainable development of Ukraine in the context of European integration", Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia, vol. 2 (45), pp. 118-126.

16. Chyrkin, A.S. Zhelnin, V.Ye. and Ohla, M.V. (2023), "Peculiarities of local self-government organization in sweden: experience for Ukraine", <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-10/13>.

17. Shpak, Yu. (2014), "Experience in reforming local government in the UK", Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia : Yurysprudentsiia, vol. 10-1 (1), pp. 82-84.

Стаття надійшла до редакції 14.01.2025 р.